

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

الموجز فی اصول الفقه

تنبيهات استصحاب

جلسه ۶۲

استاد وافی

فی تنبيهات الاستصحاب

التنبيه الرابع: تقدّم الاصل السببي على السببي

زمانی که دو اصل متعارض داشته باشیم که شک در یکی از آنها مسبب شک در دیگری است، مثل ظرف آب قلیلی که بوسیله استصحاب حکم به طهارت آن کرده ایم و لباسی داریم که قطعاً می دانیم نجس است و آن را با آب قلیل شستیم، بعد از شستن دو استصحاب جاری می شود:

۱- استصحاب بقاء طهارت آبی که لباس نجس را با آن شستیم که مقتضای این استصحاب طهارت لباس است.

۲- استصحاب نجاست لباس و بقاء نجاست حتی بعد از شستن

در این هنگام استصحاب اولی مقدم می شود زیرا شک در بقاء نجاست در لباس ناشی از شک در طهارت آب قلیل است و زمانی که شارع از ما خواسته که تعبداً و ظاهراً حکم به بقاء طهارت آب کنیم پس در نتیجه آثار آبی که در واقع طاهر است نیز بر این آب بار می شود و یکی از آثارش طهارت لباسی است که با آن شسته شده.

التنبيه الخامس: تقدّم الاستصحاب على سائر الاصول

استصحاب بر سایر اصول مقدم می شود؛ زیرا تعبداً به بقاء یقین سابق و حجت بودن آن باعث مرتفع شدن موضوعات سایر اصول و یا حصول غایات آنها می شود.
بیان این مطلب:

مرکز مجاز امام صادق (ع)

الف - موضوع براءت عقلی عدم بیان است و زمانی که استصحاب جاری می کنیم و یقین سابق را به دستور شارع ابقاء می کنیم عدم بیان معنا ندارد و موضوع براءت از بین می رود.

ب - موضوع براءت شرعی «ما لا يعلمون» است که مراد از علم، حجت شرعی است و استصحاب

ImamSadiq.tv خود حجتی شرعی است که موضوع براءت شرعی را مرتفع می کند. ImamSadiq.tv

ج - موضوع تخییر تساوی طرفین از حیث احتمال است و استصحاب به حکم شرع این تساوی را از بین می برد.

د - موضوع اشتغال، احتمال عقاب در ترک یا انجام یک فعل است و استصحاب چون حجت شرعی است، ایمنی از عقاب است.

گاهی استصحاب باعث حصول غایت است مثل دو اصل طهارت و حلیت که غایت در آنها علم است

ImamSadiq.tv ImamSadiq.tv ImamSadiq.tv

(علم به نجس بودن و علم به حرام بودن) که مراد از علم، همان حجت است که استصحاب خود

حجت است و با جریان آن، غایت حاصل می شود.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv